

અહમ દીની અસ્બાક

(ગુજરાતી લિપિયાંતર)

તાલીફ : સમાહત અશ્-શૈખ
અબ્દુલ અઝીઝ બિન અબ્દુલ્લાહ બિન બાઝ
રહમતુલ્લાહ

ઉર્દૂ તરજુમા : અઝીઝ અહમદ કમરુઝ્-ઝમાં
ગુજરાતી લિપિયાંતર : મુહમ્મદ જમાલ પટીવાલા

— શાએકર્દા —

ઇસ્લામિક ઇન્ફર્મેશન સેન્ટર-ભૂજ

નૂરાની હોટલ કે પાસ, ઝાંઝા બજાર, ભૂજ (કચ્છ)

મોબાઇલ : (+91) 8401786172

Aham Decni Asbaq (Gujarati Lipiyantar)
Aham Decni Asbaq (Urdu)
By : Samahat As-Shaikh Abdul Aziz Bin Abdullah Bin Baaz

—: Publisher :—
ISLAMIC INFORMATION CENTRE-BHUJ
Near Hotel Noorani, Danda Bazar, BHUJ (Kutch)
Mobile : 8401786172

પ્રથમ આવૃત્તિ
પ્રત : ૧૦૦૦
માર્ચ, ૨૦૧૫
પૃષ્ઠ : ૩૨

મુદ્રક : યુનિક ઑફસેટ, તાવડીપુરા, અહમદાબાદ.

ફેહરિસ્ત

નં.સુ.	મોઝુઆત	સફહ નંબર
૧.	મુકદ્દમા :	૦૦
૨.	પહલા સબક : સૂર: ફાતિહા ઓર છોટી સૂરતોં કા હિક્કઝ.	૦૦
૩.	દૂસરા સબક : અરકાને ઈસ્લામ કે બયાન મેં.	૦૦
૪.	તીસરા સબક : અરકાને ઈમાન કે બયાન મેં.	૦૦
૫.	ચૌથા સબક : તૌહીદ ઔર શિર્ક કે અકસામ.	૦૦
૬.	પાંચવા સબક : એહસાન.	૦૦
૭.	છઠ્ઠા સબક : નમાઝ કી શરાઈત કે બારે મેં.	૦૦
૮.	સાતવાં સબક : અરકાને નમાઝ.	૦૦
૯.	આઠવાં સબક : નમાઝ કે વાજિબાત.	૦૦
૧૦.	નવવાં સબક : તશહહુદ કે બયાન મેં.	૦૦
૧૧.	દસવાં સબક : નમાઝ કી સુન્નતેં.	૦૦
૧૨.	ગ્યારહવાં સબક : નમાઝ કો બાતિલ કર દેનેવાલી ચીઝોં કે બારે મેં.	૦૦
૧૩.	બારહવાં સબક : વુઝૂ કી શરાઈત.	૦૦
૧૪.	તેરહવાં સબક : વુઝૂ કે ફરઐઝ.	૦૦
૧૫.	ચૌદહવાં સબક : નવાકુઝે વુઝૂ કે બયાન મેં.	૦૦
૧૬.	પંદરહવાં સબક : તમામ મુસલમાનોં કા શરઈ અખ્લાક સે આરાસતા હોના.	૦૦
૧૭.	સોલહવાં સબક : ઈસ્લામી આદાબ કી પાબંદી.	૦૦
૧૮.	સત્તરહવાં સબક : શિર્ક ઔર ગુનાહોં સે બચના.	૦૦
૧૯.	અઠારહવાં સબક : મૈયત કી તજલીઝ વ તકફીન ઔર નમાઝે જનાઝ.	૦૦

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(શુરૂ અલલાહ કે નામ સે, જે બેઈ-તહાઈ મેહરબાન ઓર રહાઅવાલા હૈ.)

મુકદ્દમા

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين. وصلى الله وسلم على عبده و
رسوله نبينا محمداً وعلى آله وأصحابه أجمعين. أما بعد؛

અલહમ્દુલિલ્લાહિ રબ્બિલ આલમીન, વલ્-આકિબતુ લિલ
મુત્તકીન, વ સલ્લલ્લાહુ વ સલ્લમ અલા અબ્દુહૂ વ રસૂલુહુ નબિય્યુન મુહમ્મદ
વ અલા આલિહી વ અસ્હાબિહી અજમઈન, અમ્મા બાઅદ.

તમામ તારીફ ઉસ અલ્લાહ કે લિયે હૈં, જો સારે જહાં કા
પરવરદિગાર હૈ ઓર અંજામે ખૈર મુત્તકીયોં કે લિયે હૈ, ઓર દુરૂદ નાઝિલ
હો ઉસકે બંદે ઓર ઉસકે રસૂલ, હમારે નબી મુહમ્મદ ﷺ પર ઓર ઉનકી
અવલાદ પર ઓર ઉનકે તમામ સહાબા-એ-કિરામ ﷺ પર.

અમ્મા બાઅદ... યે મુખ્તસર બાતેં દીને ઈસ્લામ કે ઉન ઉમૂર સે
મુતા'લ્લિક હૈં, જિનકા તમામ લોગોં કો ઈલ્મ હોના ઝુરૂરી હૈ. ઈસકા નામ
મૈંને 'અલ-દુરૂસ અલ-મહમતુલ આમ્મતુલ ઉમ્મહ' રખા, યાની ઉમ્મત કે
આમ લોગોં કે લિયે ઝુરૂરી અસ્બાક. અલ્લાહ તૃઆલા સે દુઆ કરતા હું કિ
ઈસકે ઝરિયે તમામ મુસલમાનોં કો નફ્અ પહુંચાએ, ઓર ઈસે મેરી તરફ
સે કુબૂલ કર લે, બેશક વો બડા હી સખી ઓર મેહરબાન હૈ.

— અબ્દુલ અઝીઝ બિન અબ્દુલ્લાહ બિન બાઝ

આમ મુસલમાનોં કે લિયે અહમ અસ્બાક

પહલા સબક

સૂર: ફાતિહા ઔર છોટી સૂરતોં કા હિક્કઝ.

સૂર: ફાતિહા ઔર છોટી સૂરતોં, મસલનૂ સૂર: ઝિલઝલ તા સૂર: અન્-નાસ મેં સે જો મુમકિન હો ઉન સૂરતોં કી સહીહ તલફ્ફુઝ ઔર તજવીદ કે સાથ તા'લીમ દેના, યાદ કરના ઔર ઉનકે મા'ની કી તશરીહ કરકે સમજના.

દૂસરા સબક

અરકાને ઇસ્લામ કે બયાન મેં.

ઇસ્લામ કે પાંચ અરકાન કે બયાન મેં હૈ ઔર ઉનમેં સબસે પહલા ઔર અહમ રુક્ન ﷺ (લા-ઇલાહ ઇલ્લલ્લાહ, મુહમ્મદુર્-રસૂલુલ્લાહ) કી ગવાહી હૈ. ઇસકે મા'ની કી તશરીહ ઔર ﷻ (લા-ઇલાહ ઇલ્લલ્લાહ) કી શરાઈત કે સાથ ઇસકા મા'ની યે હૈ કિ-ઠગા (લા-ઇલાહ) સે ઉન તમામ ચીઝોં કી નફી મક્સૂદ હૈ, જિનકી અલ્લાહ ત્આલા કે ઇલાવા ઇબાદત કી જાતી હૈ. ﷻ (ઇલ્લલ્લાહ) સે ઇસ બાત કા ઇસ્બાત કિ ઇબાદત સિર્ફ અલ્લાહ ત્આલા હી કે લિયે હૈ ઔર ઉસકા કોઈ શરીક નહીં.

ﷻ કે શરાઈત યે હૈં :

૧. એસા ઇલ્મ જો જિહાલત કે મનાફી હો.
૨. એસા યકીન જો શક કે મનાફી હો.
૩. એસા ઇખ્લાસ જો શર્ક કે મનાફી હો.
૪. એસી સચ્ચાઈ જો જૂઠ કે મનાફી હો.

૫. એસી મુહબ્બત જો બુગ્ગ કે મનાફી હો.
૬. એસી તા'બેદારી જો નાફરમાની કે મનાફી હો.
૭. એસી ઇતાઅત જો ઇન્કાર કે મનાફી હો.
૮. ઉન તમામ ચીજોં કા ઇન્કાર જિનકી અલ્લાહ ત્આલા કે ઇલાવા ઇબાદત કી જાતી હૈ.

યે તમામ ચીજોં ઇન દો શે'રો મેં જમા કર દી ગઈ હૈ —

علم يقين وأخلاص وصدق مع
 محبة وانقياد والقبول لها
 وزيد ثمتها الكفران منك بما
 سوى إلا اله من إلا شياء قد ألها

ઇસ્મ ઔર યકીન ઔર ઇખ્લાસ ઔર સચ્ચાઈ ઔર ઇસકે સાથ-સાથ મુહબ્બત વ ઇતાઅત ઔર ઇસકી મકબૂલિયત, ઔર આઠવીં બાત યે કિ તુમ અલ્લાહ કે ઇલાવા કિસી ભી ચીજ કી ઇબાદત કા ઇન્કાર કર દો.

ઔર, મુહમ્મદ ﷺ કી રિસાલત કી ગવાહી કા મતલબ યે હૈ કિ આપ ﷺ કી તસ્દીક કરના ઉન તમામ ચીજોં કે બારે મેં જિનકી આપ ﷺ ને ખબર દી હૈ, ઔર જિન ચીજોં કા હુકમ દિયા હૈ ઉનમેં આપ ﷺ કી ઇતાઅત કરના, ઔર ઉન ચીજોં સે બાઝ રહના જિનસે આપ ﷺ ને મનઅ ફરમાયા હૈ, ઔર અલ્લાહ કી ઇસી તરહ ઇબાદત કરના જૈસે અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ ને હુકમ દિયા હૈ.

ફિર ઇસ્લામ કે બાકી અરકાન કી વજાહત કી જાએ જો યે હૈ :

નમાઝ કાઈમ કરના, ઝકાત દેના, રમઝાન કે રોઝે રખના, ઔર બશર્ત ઇસ્તિતાઅત બૈતુલ્લાહ કા હજજ કરના.

ત્રીસરા સબક અરકાને ઈમાન કે બયાન મેં.

અરકાને ઈમાન છે હે —

ઈમાન લાના અલ્લાહ પર, ઉસકે ફરિશ્તોં પર, ઉસકી કિતાબોં પર, ઉસકે રસૂલોં પર, યવમે આખિરત પર ઔર ઈસ પર કે અચ્છી યા બૂરી તકદીર અલ્લાહ હી કી તરફ સે હેં.

ચૌથા સબક તૌહીદ ઔર શિર્ક કે ઇકસામ કે બયાન મેં.

તૌહીદ કી ત્રીન કિસ્મેં હેં —

૧. તૌહીદે ડુબૂખિયત.

૨. તૌહીદે ઉલૂહિયત.

૩. તૌહીદે અસ્મા વ સિફાત.

૧. તૌહીદે ડુબૂખિયત યે હે કિ ઈસ બાત પર ઈમાન લાના કિ અલ્લાહ ત્આલા હી હર ચીઝ કા પૈદા કરનેવાલા હે, ઔર ઉસી કે તસરુફ મેં સારી ચીઝેં હેં ઔર ઈસમેં ઉસકા કોઈ શરીક નહીં હે.

૨. તૌહીદે ઉલૂહિયત યે હે કિ ઈસ બાત પર ઈમાન લાના કિ અલ્લાહ ત્આલા હી મા'બૂદે બર-હક્ક હે, ઔર ઈસમેં ઉસકા કોઈ શરીક નહીં હે.

યહી **الْحَمْدُ لِلَّهِ** (લા-ઈલાહ ઇલ્લલ્લાહ) કે મા'ની હે. અલ્લાહ ત્આલા હી મા'બૂદે બર-હક્ક હે, ઈસકા મતલબ યે હે કિ નમાઝ, રોઝા ઔર દીગર તમામ ઇબાદતેં સિફ અલ્લાહ ત્આલા કે લિયે અંજામ દેના ઝુરૂરી હે, કિસી દૂસરે કે લિયે કિસી તરહ બી જાઈઝ નહીં હે.

૩. તૌહીદે અસ્મા વ સિફાત યે હૈ કિ અલ્લાહ ત્આલા કે વહ તમામ અસ્મા વ સિફાત જો કુરઆન-કરીમ ઔર સહીહ હદીસોં મેં વારિદ હૈ ઉન પર ઈમાન લાયા જાએ. ઈન્હેં સિફ અલ્લાહ કે લિયે શાયાને-શાન સાબિત કિયા જાએ, જિસસે ન તો તેહરીફ લાઝિમ હો, ન વહ સિફત મુઅત્તલ હો, ન કિસી મખ્લૂક સે તશ્બિહા પાઈ જાએ, ન ઈસકા કોઈ ખાકા બને. અલ્લાહ ત્આલા કે કૌલ પર અમલ કરતે હુએ —

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ ۝ وَلَمْ يُولَدْ ۝ ۝ لَمْ يَلِدْ ۝ وَلَمْ يُولَدْ ۝ ۝ كُفُوا أَهْلَ الْبَيْتِ

“કુલ હુવલ્લાહુ અહદ. અલ્લાહુસ્-સમદ, લમ્ યલિદ્ વ-લમ્ યૂલદ. વ-લમ્ યકુલ્લહુ કુફૂવન્ અહદ.” (સૂર: ઈબ્રાહિમ)

“કહો, અલ્લાહ એક હૈ. અલ્લાહ સબસે બેનિયાઝ હૈ (ઔર સબ ઉસકે મુહતાજ હે). ન ઉસકી કોઈ અવલાદ હૈ ઔર ન વહ કિસી કી અવલાદ, ઔર ઉસકા કોઈ હમસર નહીં હૈ.”

નીઝ, અલ્લાહ ત્આલા કા ઈરશાદ હૈ —

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ۝ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝

“લઈસ ક-મિસ્લિહિ શઈઉન્, વ-હુવસ્-સમીઉલ્ બસીર.”

(સૂર: શૂરા, આ. ૧૧)

(કોઈ ચીઝ ઉસકે મિસ્લ નહીં હે, ઔર વહ સુનનેવાલા ઔર દેખનેવાલા હૈ.)

ખા'જ એહલે ઈલ્મ ને તૌહીદ કી સિફ દો કિસ્મેં બયાન કી હૈ, ઔર તૌહીદે અસ્મા-વ-સિફાત કો તૌહીદે રુબૂબિયત મેં દાખિલ કર દિયા હૈ, ઔર ઈસમેં કોઈ હરજ નહીં, ઈસ લિયે કિ હર દો તક્સીમ મેં મક્સૂદ વાઝેહ હૈ.

શિક્ક કી તીન કિસ્મૈં હૈં :

શિક્કે અકબર, શિક્કે અસગર, શિક્કે ખફી.

૧. **શિક્કે અકબર** વહ હૈ જિસકી વજહ સે અમલે સાલેહ ઝાયેઅ હો જાતા હૈ, ઔર બંદા હમેશા કે લિયે જહન્નમ કા મુસ્તહિક હો જાતા હૈ, જિસ શાખ્સ કી મૌત ઈસી પર હુઈ હો. અલ્લાહ તઆલા કા ઈરશાદ હૈ —

﴿وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

“વલવ અશ્રૂકૂ લ-હબિત અન્હુમ્ મા-કાનૂ યઅમલૂન.”

(સૂર: અન્નામ, આ. ૮૮)

(અગર કહીં ઈન લોગોં ને શિક્ક કિયા હોતા તો ઈનકા સબ કિયા-કરાયા ગારત હો જાતા.)

ઈસી તરહ અલ્લાહ તઆલા કા ઈરશાદ હૈ —

﴿مَا كَانَ لِلشُّرِكِیْنَ أَنْ یَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ شَهِدَیْنَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ
بِالْكَفْرِ ۚ وَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ ۖ وَكُلُّ الْفَارِغِمْ خَلِیْدُونَ﴾

“મા-કાન લિલ્-મુશ્રિકીન અંયઅમુર મસાજિદલ્લાહિ શાહિદીન અલા અન્હુસિહિમ્ બિલ્-ફર્રિ, ઊલાઈક હબિતત્ અઅમાલુહુમ્ વ-ફીન્નારિ હુમ્ ખાલિદૂન.” (સૂર: અત્-તૌબા, આ. ૧૭)

(મુશ્રિકીન કા યહ કામ નહીં હૈ કે વહ અલ્લાહ કી મસ્જિદોં કે મુજાવર ખાદિમ બનેં, દરાંહાલ-યે-કિ અપને ઉપર વહ ખુદ ફુફ કી શહાદત દે રહે હૈં. ઉનકે તો સારે આ'માલ ઝાયેઅ હો ગયે ઔર જહન્નમ મેં ઈન્હે હમેશા રહના હૈં.)

જો શાખ્સ ઈસ હાલ મેં મર ગયા ઉસકી બક્સિસ નહીં હોગી ઔર જન્નત ઉસ પર હરામ હૈ, જૈસા કિ અલ્લાહ તઆલા કા કૌલ હૈ —

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

“ઇન્નલ્લાહ લા યગ્ફરુ અંયુશ્રુક બિહિ વ-યગ્ફરુ મા દૂન અલિક લિમંયશાઅ.” (સૂર: નિસા, આ. ૪૮)

(અલ્લાહ ત્આલા શિર્ક કો માફ નહીં કરતા, ઇસકે મા સિવા (દૂસરે જિસ કદર ગુનાહ હૈ) વહ જિસે ચાહતા હૈ માફ કર દેતા હૈ.)

ઇસી તરહ અલ્લાહ ત્આલા ફરમાતા હૈ —

إِنَّكَ مَنْ يُشْرِكْ بِإِلَهِهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَا فِيهَا
وَمَا يُظِلُّونَ مِنْ أَنْصَارٍ

“ઇન્નહુ મંયુશ્રુર્ક બિલ્લાહિ ફકદ્ હરમલ્લાહુ અલઇહિલ્ જન્નત વ મઅ્વાહુન્નાર, વ-મા લિહ્-અલિમીન મિન્ અન્સાર.”

(સૂર: માઈદા, આ. ૭૨)

(જિસને અલ્લાહ કે સાથ કિસીકો શરીક ઠહરાયા ઉસ પર અલ્લાહ ત્આલા ને જન્નત કો હરામ કર દી, ઔર ઉસકા ઠિકાના જહન્નમ હૈ, ઔર ઐસે અલિમોં કા કોઈ મદદગાર નહીં હૈ.)

ઇસી તરહ મુરદોં ઔર બૂતોં કો પુકારના ઔર ઉનસે મદદ માંગના ઔર ફરિયાદ કરના, ઉનકે લિયે નજર-નિયાઝ કરના ઔર ઉનકે નામ પર જાનવર ઝુબ્હ કરના ભી ‘શિર્કે અકબર’ મેં શામિલ હૈ.

૨. શિર્કે અસગર વહ હૈ જિસે કુરઆન યા હદીસ કે નુસૂસ મેં શિર્ક કહા ગયા હૈ, મગર વહ શિર્કે અકબર કે કબીલ સે નહીં હૈ; જૈસે બા’ઝ કામોં મેં રિયા વ નુમૂદ, અલ્લાહ ત્આલા કે ઇલાવા કિસી કી કસમ ખાના, યા યે કહના કિ જો અલ્લાહ ચાહે ઔર ફલાં ચાહે. નબી કરીમ ﷺ કા ઈરશાદ હૈ —

أخوف ما أخاد عليكم الشرك الأصغر. فسئل عنه فقال: الرياء

“مैं तुम पर जिस चीज़ से सबसे ज़्यादा डरता हूँ वह शिर्क असगर है. आप ﷺ से इसके बारे में सवाल किया गया, तो आप ﷺ ने इरमाया : वह रिया है.”

इससे ईमाम अहमद, तबरांनी और बयहकी ने मलमूद बिन बुयैद अन्तारी رحم से ब-सनद जय्द रिवायत किया है, और तबरांनी ने इसको मुत्तअदद काबिले कुबूल सनदों से मलमूद बिन बुयैद से और ईन्हों ने राईअ बिन मुदैज से और ईन्हों ने नबी करीम ﷺ से रिवायत किया है. नबी करीम ﷺ का ईरशाद है —

من حلف بشيء دون الله فقد أشرك.

“जिसने अल्लाह तूआला के सिवा किसी चीज़ की कसम भाई तो उसने शिर्क किया.”

इसको ईमाम अहमद ने सहीह सनद से हज़रत उमर बिन अत्ताब رحم से रिवायत किया है.

और, इसीको अबू दाउद व तिरमिज़ीने सहीह सनद से हज़रत ईब्ने उमर رحم से रिवायत किया है. वह नबी करीम ﷺ से बयान करते हैं कि आप ﷺ ने ईरशाद इरमाया —

من حلف بغير الله فقد كفر أو أشرك.

“जिसने अल्लाह तूआला के सिवा किसी की कसम भाई तो उसने कुफ़ किया या शिर्क किया.”

और, नबी करीम ﷺ का इरमान है —

لا تقولوا ماشاء الله و ماشاء فلان. ولكن قولوا ماشاء الله ثم ماشاء فلان.

“યહ ન કલો જો અલ્લાહ તુઆલા યાહે ઔર ફુલાં યાહે, બલકે યહ કલો જો અલ્લાહ તુઆલા યાહે ફિર ફુલાં યાહે.”

ઇસે અબૂ દાઉદ ને સહીહ સનદ સે હઝરત હુઝેફા બિન યમાન રહી સે રિવાયત કિયા હૈ.

શિર્કે અસગર ન તો ઇરતિદાદ કા સબબ બનતા હૈ ઔર ન હમેશા જહન્નમ મેં રહને કા સબબ બનતા હૈ, અલબત્તા યહ કમાલે તૌહીદ કે મનાફી હૈ જો કે વાજિબ હૈ.

૩. **શિર્કે ખફી :** યહ શિર્ક કી તીસરી કિસ્મ હૈ. ઇસકી દલીલ નબી કરીમ સલ્લલ્લુ અલૈહિ વાલ્લે અલૈહિ સલ્મ કા કૌલ હૈ —

‘ألا أخبركم بما أخوف عليكم عندى من المسيح الدجال’
 قالوا: بلى يا رسول الله.

قال: الشرك الخفى يقوم الرجل فيصلي فيزين صلاته لهأيرى من نظر الرجل إليه.

“કયા મેં તુમ્હેં વહ ચીઝ ન બતાઉં જિસકે બારે મેં મેં તુમ પર મસ્તીહ દજ્જાલ સે ભી ઝ્યાદા ડરતા હું ? સહાબા કિરામ રહી ને અર્જ કિયા : કયું નહીં, અય અલ્લાહ કે રસૂલ સલ્લલ્લુ અલૈહિ વાલ્લે અલૈહિ સલ્મ ! આપ સલ્લલ્લુ અલૈહિ વાલ્લે અલૈહિ સલ્મ ને ફરમાયા : શિર્કે ખફી, વહ યહ હૈ કિ જબ આદમી નમાઝ કે લિયે ખડા હો તો અપની નમાઝ બહુત અચ્છી તરહ સે અદા કરે, ઇસ લિયે કિ લોગ ઇસકી તરફ દેખ રહે હૈ.”

ઇમામ અહમદ ને ઇસે અપની મુસ્નદ મેં અબૂ સઈદ ખુદરી રહી સે રિવાયત કિયા હૈ.

યહ ભી હો સકતા હૈ કિ શિર્ક કી સિર્ફ દો કિસ્મેં કરાર દી જાએ — શિર્કે અકબર ઔર શિર્કે અસગર, ઔર શિર્કે ખફી ઇન દોનોં મેં મુશ્તરક હૈ. શિર્કે અકબર ખફી કી મિસાલ મુનાફિકોં કા શિર્ક હૈ, ઇસલિયે કિ

વહ લોગ અપને બાતિલ અકાઈદ કો છિપાએ રખતે થે ઔર રિયાકારી સે ઔર અપની જાન કે ડર સે ઈસ્લામ કો ઝાહિર કરતે થે. શિર્કે ખફી અસગર કી મિસાલ રિયાકારી હૈ, જેસા કિ મહમૂદ બિન લુબૈદ અન્સારી કી ગુઝરી હુઈ હદીસ મેં ઔર અબૂ સઈદ ખુદરી કી હદીસ મેં ઈસકા બયાન આ ચુકા હૈ. અલ્લાહ ત્આલા હી બેહતરીન તૌફીક દેનેવાલા હૈ.

પાંચવા સબક : એહસાન કયા હૈ ?

એહસાન યહ હૈ કિ તુમ અલ્લાહ કી ઈબાદત ઈસ તરહ કરો ગોયા તુમ ઉસકો દેખ રહે હો, અગર યહ મુમકિન ન હો તો કમ-અઝ-કમ યહ જાનો કિ વહ તુમકો દેખ રહા હૈ.

છટ્ટા સબક : નમાઝ કી શરાઈત કે બયાન મેં.

નમાઝ કી શરાઈત નૌ હૈં :

(૧) ઈસ્લામ. (૨) અક્લ. (૩) શઝિર. (૪) બા-તહારત હોના. (૫) નિજાસત કા ઝાઈલ કરના. (૬) શર્મગાહ કા છિપાના. (૭) વક્ત કા દાખિલ હોના. (૮) કિબ્લે કી તરફ રુખ કરના. (૯) નિયત કરના.

સાતવાં સબક : અરકાને નમાઝ કે બયાન મેં.

નમાઝ કે ચૌદહ અરકાન હૈં.

(૧) કુદરત હો તો ખડે હોના. (૨) તકબીરે તહરીમા. (૩) સૂરઃ ફાતિહા પઢના. (૪) રુકૂઅ. (૫) રુકૂઅ કે બાદ અચ્છી તરહ ખડે હોના. (૬) સાતોં અન્જૂઝા પર સજદહ કરના. (૭) સજદે સે પૂરી તરહ ઉઠના. (૮) દોનોં સજદોં કે દરમિયાન બેઠના. (૯) તમામ અરકાન કો ઈત્મિનાન

સે અદા કરના. (૧૦) તમામ અરકાન કો તરતીબ સે અદા કરના. (૧૧) આખરી તશહહુદ. (૧૨) આખરી રકા'ત મેં તશહહુદ કે લિયે બેઠના. (૧૩) કાઈદએ આખિર મેં નબી કરીમ ﷺ પર દરૂદ ભેજના. (૧૪) દાયે-બાયેં સલામ ફેરના.

આઠવાં સબક : નમાઝ કે વાજિબાત કે બયાન મેં.

નમાઝ કે વાજિબાત આઠ હેં :

(૧) તકબીરે તહરીમા કે ઈલાવા બકિયા સારી તકબીરાત. (૨) ઈમામ ઔર મુન્ફરિદ કે લિયે 'સમિઅલ્લાહુ લિમન્ હમીદહ' કહના. (૩) 'રબ્બના વ લકલ્ હમ્દ' કહના, ખ્વાહ ઈમામ હો યા મુક્તદી યા તન્હા નમાઝ પઢ રહા હો. (૪) રુકૂઅ મેં 'સુબ્હાન રબ્બીયલ અઝીમ' કહના. (૫) સજ્દે મેં 'સુબ્હાન રબ્બીયલ અઝ્લા' કહના. (૬) દોનોં સજ્દોં કે દરમિયાન 'રબ્બિગ્-ફિરલી' કહના. (૭) ત્રીન યા ચાર રકા'તવાલી નમાઝ મેં પહલા તશહહુદ. (૮) તશહહુદ અવ્વલ કે લિયે બેઠના.

નવાં સબક : તશહહુદ કે બયાન મેં.

તશહહુદ (અતહિયાત) યે હે —

اَتَّحِيَا تِلَلَهُ وَاصْلَوَاتِ وَالطَّيِّبَاتِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ
وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

“અતહિયાતુ લિલ્લાહિ વસ-સલવાતુ વત્-તય્યિબાતુ, અસ્સલામુ અલઈક અય્યુહન્-નબિય્યુ વ રહમતુલ્લાહિ વ બરકાતુહ, અસ્સલામુ અલઈના વ-અલા ઈબાદિલ્લાહિસ્-સાલિહીન, અશ્હદુ અલ્ લા-ઈલાહ અલ્લલ્લાહુ વ અશ્હદુ અન્ન મુહમ્મદન્ અબ્દુહુ વ રસૂલુહ.”

(तमाम कौली व बढनी और माली ईबादतें अल्लाह त्आला के लिये हैं (या तमाम अदब-व-ता'जीम के कलमात, लमारी नमाज़ें और तमाम सदक़ात अल्लाह के लिये हैं), सलाम हो आप पर अय नबी और अल्लाह की रहमत और बरकतें हैं; सलामती हो हम पर और अल्लाह के सब बंदो पर. मैं गवाही देता हूँ कि अल्लाह के सिवा कोई ईबादत के लाईक नहीं, और मैं गवाही देता हूँ कि मुहम्मद ﷺ उसके बंदे और रसूल है.)

फिर नबी ﷺ पर दृष्ट पड़ें, वल यल है —

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ
إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا
بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ.

“अल्लाहुम्म सल्लि अला मुहम्मदिन् व-अला आलि मुहम्मदिन, कमा सल्लि'त अला ईबराहीम व-अला आलि ईबराहीम ईन्नक हमीदुम्-मज्जिद. अल्लाहुम्म बारिक अला मुहम्मदिन् व-अला आलि मुहम्मदिन् कमा बारकत अला ईबराहीम व अला आलि ईबराहीम, ईन्नक हमीदुम्-मज्जिद.”

(अय अल्लाह, तू मुहम्मद ﷺ और आले मुहम्मद पर रहमत नाज़िल करमा, जिस तरह तूने ईबराहीम ﷺ और उनकी आल पर रहमत नाज़िल करमाई, तू हम्द व सताईश के लाईक और जुज़ूर्गीवाला है; और बरकत नाज़िल करमा मुहम्मद ﷺ और आले मुहम्मद पर जिस तरह तूने ईबराहीम ﷺ और उनकी आल पर बरकत नाज़िल करमाई, बिलाशुबा तू हम्द व सताईश के लाईक और जुज़ूर्गीवाला है.)

फिर आपरी काईदह में कफ़ के अज़ाब और दोऊब के अज़ाब और

મોત-વ-હયાત કે ફિત્તો, ઔર મસીહ દજજાલ કે ફિત્તે સે અલ્લાહ કી પનાહ તલબ કરે, ફિર જો દુઆ ચાહે પઢે, ખુસૂસન્ માસૂરહ દુઆએ, મસલન્ —

اللَّهُمَّ اَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحَسَنِ عِبَادَتِكَ,
اللَّهُمَّ اِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ،
فَغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي، إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.

“અલ્લાહુમ્મ, અઈન્ની અલા ઝિક્રિક વ શુક્રિક વ હુસ્નિ ઈબાદતિક, અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની ઝલમ્તુ નફ્સી ઝુલ્મન્ કસીરૃ-વ લા યગ્ફિરુઝ્-ઝુનૂબ ઈઝ્લા અન્ત ફગ્ફિર-લી મગ્ફિરતમ્-મિન્ ઈન્દિક વ રહમની, ઈન્નક અન્તલ ગફૂર-રહીમ.”

(અય અલ્લાહ, અપના ઝિક્ર કરને ઔર અપના શુક્ર અદા કરને ઔર અચ્છી તરહ ઈબાદત કરને મેં મેરી મદદ કરમા. અય અલ્લાહ, મેંને અપને આપ પર બહુત ઝુલ્મ કિયા ઔર તેરે ઈલાવા કોઈ ગુનાહોં કો બક્ષ નહીં સકતા, તૂ મેરે ગુનાહોં કો મહજ અપને ફઝ્લ-વ-કરમ સે બક્ષ દે ઔર મેરે સાથ રહમ કા મુઆમલા કરમા, બિલાશુબા તૂ બડા બક્ષનેવાલા ઔર રહમ કરનેવાલા હૈ.)

રહા તશહહુદે અવ્વલ, તો ઈસમેં શલાહતૈન કે બાદ સુહર, અસર, મગરિબ ઔર ઈશા કી તીસરી રકા'ત કે લિયે ખડે હો જાએ, ઔર અગર કોઈ શખ્સ નબી કરીમ ﷺ પર દરૂદ પઢે તો યે બેહતર હે, ઉમૂમ અહાદીસ કી બિના પર, ફિર વહ તીસરી રકા'ત કે લિયે ખડા હો જાએ.

દસવાં સબક : નમાઝ કી સુન્નતોં કે બયાન મેં.

નમાઝ કી બા'ઝ સુન્નતોં યે હેં :

૧. દુઆ ઈસ્તફિતાહ — سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ (સુબ્હાનકલ્લાહુમ્મ...) પઢના.

૨. હાલતે કયામ મેં દાએં હાથ કી હથેલી કો બાએં હાથ પર સીને કે ઉપર રખે, ઔર રુકૂઅ કે બાદ ઉઠે તો ઈસી તરહ કરે.
૩. તકબીરે તેહરીમા ઔર રુકૂઅ સે કબ્લ ઔર રુકૂઅ કે બાદ ઔર (તીન યા ચાર રકા'તોવાલી નમાઝ મેં) કાઈદએ ઊલા સે તીસરી રકા'ત કે લિયે ઉઠતે હુએ ઈસ તરહ દોનોં હાથ મૂંઝે યા કાન તક ઉઠાના કે ઉંગલિયાં આપસ મેં મિલી હુઈ હોં.
૪. રુકૂઅ ઔર સજદે મેં એક સે કાઈદ મરતબા તસ્બીહ سبحان ربی الاعلیٰ, سبحان ربی العظيم (સુબ્હાન રબ્બિયલ અઝીમ, સુબ્હાન રબ્બિયલ આ'લા) પઢના.
૫. રુકૂઅ સે ઉઠને કે બાદ لا اله الا الله (રબ્બના વ-લકલ્ હમ્દ) કે સાથ મઝીદ માસૂરા દુઆઓં કા ઈઝાફા કરના, ઔર દોનોં સજદોં કે દરમિયાન એકસે ઝ્યાદા મરતબા لا اله الا الله (રબ્બીગ્-ફિરલી) પઢના.
૬. રુકૂઅ મેં સર કો પીઠ કે બરાબર કરના.
૭. સજદે મેં દોનોં બાહુઓં કો પેલલુ સે ઔર પેટ કો રાનું સે ઔર રાનું કો પિંડલીયોં સે અલાઈદા રખના.
૮. સજદે મેં દોનોં હાથોં કો ઝમીન સે ઉઠાએ રખના.
૯. કાઈદએ ઊલા મેં ઔર દોનોં સજદોં કે દરમિયાન જબ બેઠે તો બાએં પૈર કો બિછાએં ઔર ઈસ પર બેઠે ઔર દાહને પૈર કો ખડા રખે.
૧૦. તીન ઔર ચાર રકા'તવાલી નમાઝ હો તો કાઈદએ અખીરા મેં તવ્વરુક કરના, યા'ની અપને સુરીન પર બેઠના, અપને બાએં પૈર કો દાહને પૈર કે નીચે કર લેના, ઔર દાહને કો ખડા રખના.
૧૧. પેલલે ઔર દૂસરે કાઈદે મેં અત્તહિયાત પઢતે હુએ અખીર તક શહાદત કી ઉંગલી સે ઈશારા કરના, ઔર દુઆ કે વક્ત ઉસકો હિલાના.

૧૨. કાઈદએ ઊલા મેં મુહમ્મદ ﷺ, આપ કી આલ-ઓલાદ ઓર આલે ઈબરાહીમ કે લિયે રહમત ઓર બરકત કી દુઆ કરના.
૧૩. કાઈદએ અખીરા મેં દુઆ કરના.
૧૪. ફજર, જુમ્આ, ઈદુલ ફિત્ર, બકર ઈદ, ઈસ્તસ્કા કી નમાઝોં મેં ઓર મગરિબ ઓર ઈશા કી પેહલી દોનોં રકા'તો મેં જહરી કિરાઅત કરના.
૧૫. હુર, અસર મેં ઓર મગરિબ કી ત્રીસરી રકા'ત મેં ઓર ઈશા કી આખરી દોનોં રકા'તો મેં સિરી કિરાઅત કરના.
૧૬. સૂરએ ફાતિહા કે સાથ કોઈ દૂસરી સૂરત પઢના.

નમાઝ કી મઝહૂરા સુન્નતોં કે ઈલાવા બકિયા સુન્નતોં કા ભી ખયાલ રખના ચાહિયે, મસલન - નમાઝી કા રુકૂઅ સે ઉઠને કે બાદ **سبحانك اللهم رب العالمين** (રબ્બના વ લકલ્ હમ્દ) સે ઝ્યાદા પઢના. યે ઈમામ, મુક્તદી ઓર તન્હા નમાઝ પઢનેવાલે સબ કે લિયે સુન્નત હૈ; ઓર ઈસી તરહ રુકૂઅ કરતે વક્ત દોનોં હાથોં કો ઘુટને પર ઈસ તરહ રખના કિ ઉંગલિયાં ફેલી હુઈ હોં.

ગ્યારહવાં સબક

નમાઝ કો બાતિલ કર દેનેવાલી ચીઝોં કે બયાન મેં.

નમાઝ કો બાતિલ કર દેનેવાલે ઉમૂર આઠ હૈં -

૧. જાન-બૂઝકર (અમદન) બાત કરના, ભૂલકર યા નાવાકફિયત કી બિના પર બાત કર લી તો ઈસસે નમાઝ બાતિલ નહીં હોગી.
૨. હંસના.
૩. ખાના.
૪. પીના.
૫. સતર કા ખુલ જાના.

૬. કિબ્લા રુખ સે બહુત ઝ્યાદા હટ જાના.
૭. નમાઝ મેં મુસલસલ ગૈરમુઝરી હરકત કરના.
૮. તહારત વ પાકી કા ખત્મ હો જાના.

બારહવાં સબક : વુઝૂ કી શરાઈત કે બયાન મેં.

વુઝૂ કી દસ શરાઈત હેં —

૧. મુસલમાન હોના.
૨. અક્લ કા હોના.
૩. શઝીર કા હોના.
૪. નિયત કરના.
૫. વુઝૂ કે ઈખ્તિયામ તક નિયત કા બાકી રખના.
૬. વુઝૂ કો વાજિબ કર દેનેવાલી ચીઝોં કા ના હોના.
૭. વુઝૂ સે પેહલે પાની યા દેલે સં ઈસ્તિન્જા કરના.
૮. પાની કા પાક ઔર ઉસકા મુબાહ હોના.
૯. ઉન ચીઝોં કો દૂર કરના જો પાની કો ખાલ તક પહોંચને સે રોકતી હોં.
૧૦. નમાઝ કા વક્ત હોના, ઉસકે લિયે જિસકા વુઝૂ બરકરાર ન રહતા હો.

તેરહવાં સબક : વુઝૂ કે ફરાઈઝ કે બયાન મેં.

વુઝૂ કે ફરાઈઝ છે હેં —

૧. ચેહરે કા ધોના; કુલ્લી કરના ઔર નાક મેં પાની ડાલના ઈસી મેં શામિલ હેં.
૨. દોનોં હાથ કુહનિયોં સમેત ધોના.
૩. તમામ સર ઔર કાનોં કા મસહ કરના.

૪. દોનો પૈરોં કો ટાપનોં સમેત ધોના.

૫. તરતીબ કે સાથ વુઝૂ કરના.

૬. વુઝૂ કે આ'ઝા કા વકે બાદ દીગરે - બિલા ફરશ - ધોના.

મુસ્તહબ યહ હૈ કિ ચેહરા, દોનોં હાથ ઓર દાંનોં પૈરોં કો તીન-તીન બાર ધોયા જાએ. ઈસી તરહ તીન બાર કુલ્લી કરના ઓર નાક મેં તીન બાર પાની ડાલના ભી મુસ્તહબ હૈ. અગર-ચે ફર્જ સિફ એક બાર કા ધોના હૈ. સલીલ અહાદીસ કે મુતાબિક સર કે મસલ કી તકરાર મુસ્તહબ નહીં.

ચૌદહવાં સબક : નવાકુઝે વુઝૂ કે બયાન મેં.

વુઝૂ કો તોડ દેનેવાલી ચીઝેં છે હેં -

૧. પેશાબ યા પાખાને કે રાસ્તે સે કિસી ચીઝ કા નિકલના.

૨. જિસ્મ સે નજિસ ફાલિશ ચીઝ કા નિકલના.

૩. નીંદ યા કિસી વજહ સે હોશ-વ-હવાસ કા ખત્મ હો જાના.

૪. અગલી યા પિછલી શર્મગાહ કો બગેર કિસી હાઈલ (પરદા) કે છૂના.

૫. ઊંટ કા ગોશ્ત ખાના.

૬. મુર્તદ હો જાના. (અહલાલ તુઆલા હમેં ઓર સારે મુસલમાનોં કો ઈસસે મહફૂઝ રખે.)

એક અહમ તંબીહા :

મૈયત કો ગુસ્લ દેને સે સલીલ કોલ કે મુતાબિક વુઝૂ નહીં તૂટતા, ઓર યહી અક્સર એહલે ઈસ્મ કા મસ્લક હૈ, ક્યું કિ ઈસકે ખિલાફ કોઈ દલીલ નહીં હૈ. લેકિન અગર ગુસ્લ દેનેવાલે કા હાથ મૈયત કી શર્મગાહ પર બગેર કિસી હાઈલ કે પડ ગયા તો ઈસ પર વુઝૂ વાજિબ હો જાએગા. વૈસે ભી ગુસ્લ દેનેવાલે પર વાજિબ હૈ કિ વહ મૈયત કી શર્મગાહ બગેર કિસી હાઈલ કે ના છૂએ.

ઇસી તરહ ઓરત (બીવી) કો છૂને સે વુઝૂ કતઅન્ નહીં તૂટતા, ખ્વાહ યે છૂના શહવત સે હો યા બગૈર શહવત કે. યહી ઝુયાદા સહીહ કૌલ હૈ, ઇસ્લા યે કિ કોઈ ચીઝ ખારિજ હો જાએ. ઇસ લિયે કિ નબી કરીમ ﷺ ને અપની બા'ઝ બીવીયોં કા બોસા લિયા ઓર દોબારા વુઝૂ કિએ બગૈર નમાઝ પઢી.

સૂર: અન્-નિસા (આ. ૪૩) ઓર અલ-માઈદા (આ. ૬) કી આયતોં
 اَوَلَسْتُمْ اِلَيْسَاءُ યા તુમ ને ઓરતોં કો છૂ લિયા હો - સે મુરાદ ઉસ્મા કે
 મુતાબિક જિમાઅ યા'ની મુબાશિરત હૈ, ઓર યસ્ત્રી અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને અબ્બાસ
 رضی الله عنه ઓર સલ્ફ-વ-ખલ્ફ કી એક જમાઅત કા ભી કૌલ હૈ - والشافعية والحنابلة.

પંદરહવાં સબક

તમામ મુસલમાનોં કા શરઈ અખ્લાક સે આરાસ્તા હોના.

તમામ મુસલમાનોં કા શરઈ અખ્લાક સે આરાસ્તા હોના : મસલન્ — સચ્ચાઈ, અમાનતદારી, પાકદામની, શર્મ-વ-હયા, બહાદુરી, સખાવત, વફાદારી, અલ્લાહ ત્આલા કી હરામકર્દા તમામ ચીઝોં સે દૂરી, પડોસી કે સાથ અચ્છા બરતાવ, હસ્બે ઇસ્તિતાઅત ઝુરૂરતમંદો કી ઇમ્દાદ વ ઇઆનત, ઓર ઇસકે ઇલાવા વહ તમામ અખ્લાકે હુસ્ના, જિનકા કુર્આન-મજીદ ઓર અહ્મદીસે સહીહા મેં ઝિક્ર હૈ ઓર ઉનકી તલ્કીન કી ગઈ હૈ.

સોલહવાં સબક

ઈસ્લામી આદાબ કી પાબંદી.

ઈસ્લામી આદાબ કી પાબંદી : મસલન્ — સલામ કરના, ખંદાપેશાની સે પેશ આના, દાહને હાથ સે ખાના-પીના, કામ શુરૂ કરતે વક્ત بِسْمِ اللّٰهِ (બિસ્મિલ્લાહ) પઢના, કામ ખત્મ કરને પર الْحَمْدُ لِلّٰهِ (અલહમ્દુલિલ્લાહ)

કહના, છીંક આવે તો الحمد لله (અલહમ્દુલિલ્લાહ) કહના, અગર છીંકનેવાલા الحمد لله (અલહમ્દુલિલ્લાહ) કહે તો ઇસકે જવાબ મેં رحيم الله (યરહમુકલ્લાહ) કહના, મરીઝ કી અયાદત કરના, નમાઝે જનાઝા પઢને ઔર દફન કરને મેં શરીફ હોના, મસ્જિદ ઔર ઘર મેં દાખિલ હોતે વક્ત ઔર ઇસસે નિકલતે વક્ત ઔર સફર કે વક્ત, વાલદેન ઔર રિશ્તેદારોં, પડોસિયોં ઔર બડોં ઔર છોટોં કે સાથ મુઆમલા કરને મેં, શાદી ઔર નામવલૂદ કી મુબારકબાદ દેને મેં, મુસીબત કે વક્ત તા'ઝિયત કરને મેં ઔર ઇસકે ઇલાવા કપડે ઔર જૂતે પહનને ઔર ઉતારને મેં ઇસ્લામી આદાબ કી રિઆયત કરના.

સત્તરહવાં સબક : શિર્ક ઔર ગુનાહોં સે બચના.

શિર્ક ઔર ગુનાહોં સે બચના ઔર બચાના, ઈન્હીં મેં સાત હલાક કર દેનેવાલે ગુનાહ હેં, જો યહ હે —

૧. અલ્લાહ ત્આલા કે સાથ શરીફ ઠહરાના.
૨. જાદૂ કરના યા કરાના.
૩. કિસી કો નાહક કત્લ કરના.
૪. સૂદ ખાના.
૫. યતીમ કા માલ ખાના.
૬. જંગ સે ભાગના.
૭. મોમિન વ પાકદામન ઔર ભોલીભાલી ઔરતોં પર જૂટી તોહમત લગાના.

ઇસી તરહ ગુનાહોં મેં યહ ભી શામિલ હેં : વાલદેન કી નાફરમાની કરના, રીશ્તાદારોં સે તા'લુકાત ખત્મ કરના, જૂટી ગવાલી દેના, જૂટી કસમ ખાના, પડોસિયોં કો તકલીફ દેના, લોગોં કી જાન-વ-માલ ઔર

ઇજ્જત-વન્નાબરૂ પર ઝૂંપાઈતી કરના, નશાવર ચીઝ કા ઈસ્તેમાલ કરના, જૂઆ ખેલના, ઔર ઈસકે ઈલાવા ગીબત વ યુગલી ઔર દીગર ઉમૂર જિનસે અલ્લાહ ત્આલા ઔર ઈસકે રસૂલ ﷺ ને મનઅ ફરમાયા હૈ.

અઠારહવાં સબક

મૈયત કી તજહીઝ-વ-તકફીન ઔર નમાઝે જનાઝા

જિસકી તફસીલ દર્જે ઝેલ હૈ —

૧. જબ મરીઝ પર મૌત કે આસાર જાહિર હો જાએ તો ઈસે ﷻ (લા-ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ) કી તલ્કીન કરની ચાહિએ. નબી કરીમ ﷺ કા ઈરશાદ હૈ —

لَقِّنُوا مَوْتَاكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

યા'ની “અપને મૌતી (મરનેવાલોં) કો ﷻ (લા-ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ) કી તલ્કીન કરો.”

ઈસે ઈમામ મુસ્લિમ ને અપની સહીહ મેં રિવાયત કિયા હૈ. ઈસ હદીસ મેં ‘મૌતી’ સે મુરાદ વહ લોગ હૈ, જિન પર મૌત કે આસાર જાહિર હો જાએ.

૨. જબ કિસી કી મૌત કા યકીન હો જાએ તો ઈસકી આંખે બંદ કર દી જાએ ઔર દાઢી બાંધ દી જાએ, જૈસા કિ સુન્નત સે સાબિત હૈ.

૩. મુસલમાન મૈયત કો ગુસ્લ દેના વાજિબ હૈ. અલબત્તા, જો જંગ મેં શહીદ હુઆ હો ઈસકો ના ગુસ્લ દિયા જાએગા ઔર ના ઈસકી નમાઝે જનાઝા પઢી જાએગી, બલકે ઈસે ઈસી લિબાસ મેં દફન કર દિયા જાએગા, ઈસ લિયે કિ નબી કરીમ ﷺ ને જંગે ઉદુદ કે શોહદા કો ના ગુસ્લ દિયા ઔર ના ઈન પર નમાઝે જનાઝા પઢી.

૪. મૈયત કો ગુસ્લ દેને કા તરીકા યહ હૈ કિ ઉસકી શર્મગાહ કો ઢાંક દિયા જાએ, મૈયત કો થોડા ઉઠાયા જાએ ઓર ઉસકા પેટ આલિસ્તા સે દબાયા જાએ, ફિર ગુસ્લ દેનેવાલા કપડે કા ટુકડા યા 'ઉસ જૈસી ચીઝ કો અપને હાથ પર લપેટ લે ઓર ઉસસે ઉસે સાફ કરે, ફિર ઉસે નમાઝ કે વુઝૂ કી તરહ વુઝૂ કરાએ, ફિર ઉસકા સર ઓર દાઢી બૈરી કે પત્તોવાલે પાની સે યા ઉસ જૈસી ચીઝ સે ધોએ, ફિર ઉસકા દાયાં પહલુ ઓર ફિર બાયાં પહલુ ધોએ, ઈસી તરહ ઉસકો દૂસરી બાર ઓર તીસરી બાર ગુસ્લ દે, હર મરતબા અપને હાથ કો ઉસકે પેટ પર ફેરે, અગર કોઈ ચીઝ પેટ સે નિકલે તો ઉસે ધો દે, ફિર ઉસ જગહ કો રૂઈ યા કિસી ચીઝ સે બંદ કર દે, અગર ના રૂકે તો ગરમ મિટ્ટી યા જદીદ તિબ્બી સામાન મસલન, ટેપ વર્ગેરહ સે બંદ કર દે.

મૈયત કો દોબારા વુઝૂ કરાએ, અગર તીન બાર મેં સફાઈ ના હો સકે તો પાંચ બાર યા સાત બાર ગુસ્લ દે. ફિર ઉસે કિસી કપડે સે સુખા દિયા જાએ ઓર ઉસકે બગલોં ઓર સજદોં કી જગહોં પર ખૂશ્બુ લગા દી જાએ, ઓર અગર ઉસકે પૂરે જિસ્મ મેં ખૂશ્બુ લગા દી જાએ તો બેહતર હૈ. ઉસકે કફન કો ખૂશ્બુ સે ધૂની દી જાએ, અગર ઉસકી મુંઘ ઓર નાખૂન બડે હોં તો કાટ દિયા જાએ, ઓર અગર છોડ દિયા ગયા તો ભી કોઈ હર્જ નહીં હૈ, ઓર બાલ મેં કંગી ના કી જાએ, બગલ ઓર નાફ કે બાલ ના કાટે જાએ ઓર ના ખત્ના કિયા જાએ, ઈસ લિયે કિ ઉસકી કોઈ દલીલ નહીં હૈ, ઓર ઓરત કે બાલ કી તીન ચોટિયાં બના દી જાએ, ફિર ઉનકો પીછે લટકા દિયા જાએ.

૫. મૈયત કી તકફીન કા તરીકા: અફઝલ યહ હૈ કિ મૈયત કો તીન સફેદ કપડોં મેં કફન દિયા જાએ, જો કમીસ ઓર અમામા ના હોં, મૈયત

કો ઈસકે અંદર લપેટ દિયા જાએ, જિસ તરહ નબી કરીમ ﷺ કે સાથ કિયા ગયા, ઔર અગર કમીસ, તેલબંદ ઔર ચાદર મેં કફન દિયા જાએ તો ભી કોઈ હર્જ નહીં હૈ. ઔરત કો પાંચ કપડોં મેં કફન દિયા જાએ - કમીસ, તેલબંદ, દુપટ્ટા ઔર દો ચાદરોં, ઔર નાબાલિગ બચ્ચે કો એક સે ત્રીન તક કફન દિયા જાએ, ઔર છોટી બચ્ચી કો એક કમીસ ઔર દો ચાદર મેં કફન દિયા જાએ.

વૈસે કફન મેં સબ કે લિયે વાજિબ સિર્ફ એક કપડા હૈ, જો મૈયત કો અચ્છી તરહ સે ઢક દે. અગર મૈયત હાલતે એહરામ મેં હો તો ઉસકો બૈરી કે પાની સે ગુસ્લ દિયા જાએ ઔર ઉસકે તલબંદ ઔર ચાદર મેં કફન દિયા જાએ. ઈસકે ઇલાવા ભી કફન દિયા જા સકતા હૈ. ઉસકે સર ઔર ચેહરે કો ના ઢકા જાએ ઔર ના ખૂશ્બુ લગાઈ જાએ, ઈસ લિયે કિ કિયામત કે દિન વહ તલ્કિયા કહતે હુએ ઉઠેગા, જૈસા કિ રસૂલુલ્લાહ ﷺ સે સહીહ હદીસ મેં મરવી હૈ. અગર મહરમ ઔરત હો તો વહ દીગર ઔરતોં લી કી તરહ કફનાઈ જાએગી. લેકિન ના ઉસકો ખૂશ્બુ લગાઈ જાએ ઔર ના ઉસકા ચેહરા નકાબ સે ઔર ના ઉસકા હાથ દસ્તાને સે છિપાયા જાએગા. લેકિન ઉસકા ચેહરા ઔર ઉસકે દોનોં હાથ ઉસકે કફન સે ઢાંક દિયે જાએંગે, જૈસા કિ ઔરત કી તકફીન કે બયાન મેં ગુઝર ચુકા હૈ.

દ. મર્દ કો ગુસ્લ દેને ઔર ઉસ પર નમાઝે જનાઝા પઢને ઔર ઉસે દફન કરને કા સબસે ઝ્યાદા હક્ક ઉસ શખ્સ કો હૈ જિસકે બારે મેં ઉસને વસિયત કી હો; ફિર બાપ, ફિર દાદા, ફિર ઉસકે લડકે, ફિર દાધયાલી રિશ્તેદારોં મેં જો ઝ્યાદા કરીબી હો.

ઔરત કો ગુસ્લ દેને કી સબસે ઝ્યાદા હક્કદાર વહ ઔરત હૈ જિસ

કે બારે મેં ઉસને વસિયત કી હો, ફિર ઉસકી માં, ફિર ઉસકી દાદી, ફિર રિશ્તેદાર ઔરતોં મેં સે જો સબસે જ્યાદા કરીબ હો.

મિયાં-બીવી મેં સે કોઈ ભી એક દૂસરે કો ગુસ્લ દે સકતા હૈ, ઈસ લિયે કિ હઝરત અબૂબક્ર ؓ કો ઉનકી બીવી ને ગુસ્લ દિયા થા, ઔર હઝરત અલી ؓ ને અપની બીવી હઝરત ફાતિમા ؓ કો ગુસ્લ દિયા થા.

૭. નમાઝે જનાઝા પઢને કા તરીકા યહ હૈ કિ ચાર તકબીરોં કહી જાએ, પહલી તકબીર કે બાદ સૂર: ફાતિલા પઢી જાએ ઔર અગર ઉસકે સાથ કોઈ છોટી સૂરત યા એક-દો આયતોં પઢ લે તો બેહતર હૈ, જેસા કિ હઝરત ઈબને અબ્બાસ ؓ સે સહીહ હદીસ મેં મરવી હૈ. ફિર દૂસરી તકબીર કહે ઔર નબી કરીમ ﷺ પર દરૂદ પઢે, જિસ તરહ નમાઝ કે અંદર તશહહુદ મેં દરૂદ પઢતે હો, ફિર તીસરી તકબીર કહે ઔર યહ પઢિયે —

૧. **اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيَّتِنَا وَمَيِّتِنَا. وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا. وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا. وَذَكَرْنَا وَانْفَا. اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَاحْيِهِ عَلَى الْاِسْلَامِ. وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْاِيْمَانِ. اَللّٰهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا اَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ.**
૨. **اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ. وَعَافِهِ وَاعْفُ عَنْهُ. وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ. وَوَسِّعْ مَدْخَلَهُ. وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالتَّلَجِ وَالْبَرَدِ. وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ. وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ. وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ. وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ. وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ. وَأَعِزَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ.**

“અલ્લાહુમ્મગુફિર લિ હયિના વ મયિતિના, વ શાહિદિના વ ગાઈબિના, વ સગીરિના વ કબીરિના, વ ઝકરિના વ ઉન્સાના. અલ્લાહુમ્મ મન્ અહ્યયતહુ મિત્રા ફ-અહયિહિ અલલ્ ઈસ્લામ, વ-મન્ તવફફયતહુ મિત્રા ફતવફફહુ અલલ્ ઈમાન. અલ્લાહુમ્મ લા તહરિમના અજરહુ વ-લા તુઝિલના બઅદ્દ.”

“અલ્લાહુમ્મ-ગુફિર લહુ વ-રહમહુ, વ-આફિહિ વાઅફુ અન્હુ, વ અકરિમ્ નુઝલહુ, વ વસ્સિઅ્ મદ્દખલહુ, વ-ગુસિલ્હુ બિલ માઈ વસ્-સલ્જિ વલ્-બરદ, વ નકિહિ મિનલ્-ખતાયા કમા નક્કયૂતસ્-સલ્બ-લ્ અબૂયઝ મિનદ્-દનસિ, વ અબ્દિલ્હુ દારન્ ખઈરન્ મિન્ દારિહિ, વ અલલન્ ખઈરન્ મિન અલલિહિ, વ ઝવ્જન્ ખઈરન્ મિન્ ઝવ્જિહિ, વ અદ્ખિલ્હુ-લ્ જન્નત, વ અ-ઈઝહુ મિન્ અઝાબિલ્ કબ્રિ વ-મિન્ અઝાબિન્નાર.”

(અય અલ્લાહ ! હમારે ઝિન્દોં કો ઔર મુદોં કો, હાઝિર કો ઔર ગાઈબ કો, છોટોં કો ઔર બડોં કો, મદોં કો ઔર ઔરતોં કો બક્ષ દે. અય અલ્લાહ ! હમ મેં સે જિસે તૂ ઝિંદા રખે ઉસે ઈસ્લામ પર ઝિંદા રખ ઔર જિસે વફાત દે ઉસે ઈમાન પર વફાત દે. અય અલ્લાહ ! હમેં ઈસકે અજ્ઝ મેં શામિલ ફરમા ઔર ઈસકે બાદ હમેં ગુમરાહી સે બચા.)

(અય અલ્લાહ ! ઈસ મૈયત કો બક્ષ દે, ઈસ પર રહમ ફરમા, ઈસે આફિયત મેં રખ ઔર ઈસે માફ કર દે, ઈસકે ઢિકાને કો બાઈઝ્જત બના, ઈસકે દાખિલ હોને કી જગહ કો ફુશાદા કર, ઔર ઈસે પાની, બર્ફ ઔર ઓલોં સે ધો દે ઔર ઈસે ગુનાહોં ઔર ખતાઓં સે એસા પાક-સાફ કર દે જેસે સફેદ કપડા મેલકુચેલ સે સાફ કિયા જાતા હૈ, ઔર ઈસે ઈસકે ઘર સે બેહતર ઘર અતા ફરમા, ઔર ઈસકી બીવી સે બેહતર બીવી અતા ફરમા, ઈસે જન્નત મેં દાખિલ કર, ઔર ઈસે કબ્ર કે અઝાબ સે ઔર દોઝખ કે અઝાબ સે પનાહ મેં રખ.)

ફિર ચોથી તકબીર કહે ઔર દાએ જાનિબ એક સલામ ફેરે, મુસ્તહબ
 યહ હૈ કિ હર તકબીર કે સાથ રફઅ-યદૈન કરે. અગર મૈયત ઔરત હો તો
 اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهَا (અલ્લાહુમ્મ-ગુફિરલ્લા) કહે, યા'ની મુનિસ કા સીગા
 ઇસ્તિમાલ કરે. અગર જનાઝે દો હો તો اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُمَا (અલ્લાહુમ્મ-
 ગુફિરલહુમા) કહે, યા'ની તસનિયલ કા સીગા ઇસ્તિમાલ કરે. અગર જનાઝે
 દો સે જ્યાદા હો તો اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُم (અલ્લાહુમ્મ-ગુફિરલહુમ) કહે, યા'ની
 જમઅ કા સીગા ઇસ્તિમાલ કરે, ઔર અગર બચે કા જનાઝા હો તો
 મગફિરત કી દુઆ કે બજાએ યહ કહે —

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ قَرِظًا وَذُخْرًا لِدَيْنِهِ وَشَفِيعًا مُجَابًا.
 اللَّهُمَّ ثَقِّلْ بِهِ مَوَازِينَهَا. وَأَعِزِّمْ بِهِ أَجُورَهَا. وَأَحِقِّقْهُ
 بِصَاحِبِ سَلَفِ الْمُؤْمِنِينَ. وَقِهِ بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ الْجَحِيمِ.

“અલ્લાહુમ્મ-જઅલહુ ફરતંવૂ વ ઝુખરન્, લિ-વાલિદઈહિ વ
 શફીઅમ્-મુજાબા, અલ્લાહુમ્મ સક્કિલ્ બિહિ મવાઝિનહુમા, વઅઝ્જિમ્
 બિહિ ઉજૂરહુમા, વ અલ્લિફહુ બિસાલિલિ સલફિલ્ મુઅ્મિનીન, વકિલિ
 બિરહમતિક અઝાબિલ્ જહીમ.”

(અય અલ્લાહ ! ઇસે ઇસકે વાલદૈન કે લિયે અવ્વલ દસ્તા વ ઝાબીરએ
 આબિરત ઓર એસા સિફારિશી બના દે જિસકી સિફારિશ કુબૂલ કી જાએ.
 અય અલ્લાહ ! ઇસકે ઝરિયે ઇન દોનોં કે આ'માલે ખૈર કા પલ્લા ભારી કર દે,
 ઔર ઇસકે ઝરિયે ઇન દોનોં કો બઝાઅજ અતા ફરમા, ઔર ઇસે નેક મોમિનોં
 સે મિલા દે ઔર ઇસે અપની રહમત સે જલગમ કે અઝાબ સે બચા.)

સુન્નત યહ હૈ કિ ઇમામ મર્દ કે સર કે મુકાબિલ ઔર ઔરત કી
 કમર કે મુકાબિલ મેં ખગ્ગ હો, ઔર અગર એક સાથ કઈ જનાઝે જમઅ હો

જાએ તો મર્દ કો ઈમામ કે કરીબ ઔર ઔરત કો કિબ્લે કી તરફ રખા જાએ, ઔર અગર ઉનમેં બચ્ચે ભી હોં તો બચ્ચા ઔરત સે પેહલે, ફિર ઔરત કો, ફિર બચ્ચી કો રખા જાએ. બચ્ચે કા સર મર્દ કે સર કે મુકાબિલ હો ઔર ઔરત કી કમર મર્દ કે સર કે મુકાબિલ હો. ઈસી તરહ બચ્ચી કા સર ઔરત કે સર કે મુકાબિલ હો, ઔર ઉસકી કમર મર્દ કે સર કે મુકાબિલ હો. નમાઝે જનાઝા અદા કરનેવાલે તમામ લોગ ઈમામ કે પીછે ખડે હોં, અગર કોઈ ઈમામ કે પીછે જગહ ન પાએ તો ઈમામ કે દાએ તરફ ખડા હો જાએ.

૮. મૈયત કે દફન કરને કા તરીકા : બેહતર યહ હૈ કિ આદમી કી કમર કે બરાબર કબ્ર ગહરી કી જાએ ઔર કિબ્લે કી તરફ ઈસમેં લહદ (બગલી) ખોદી જાએ. મૈયત કો કબ્ર મેં ઈસકે દાએ પેહલુ પર રખા જાએ, ઔર કફન કી ગિરહેં ખોલ દી જાએ. ઉસકો નિકાલા ના જાએ, બલકિ ઈસી તરહ છોડ દિયા જાએ. મૈયત કે ચેહરે કો ખોલા ના જાએ, ચાહે મર્દ હો યા ઔરત. ફિર ઉસે કચ્ચી ઈંટોં સે બંદ કર દિયા જાએ ઔર ઈસ પર ગીલી મિટ્ટી લગા દી જાએ, તાકિ અપની જગહ જમ જાએ, ઔર મિટ્ટી સે બચાવ હો, ઔર અગર કચ્ચી ઈંટ મુયસ્સર ના હો તો તખ્ખી યા પથ્થર યા લકડી લગા દી જાએ, તાકિ મિટ્ટી ગિરને સે મહફૂઝ રહે. ફિર કબ્ર પર મિટ્ટી ડાલી જાએ. ઉસ વક્ત યહ કહના મુસ્તાહબ હૈ — بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَىٰ رَأْسِ رَسُولِ اللَّهِ (બિસ્મિલ્લાહ વ અલા મિલ્લતિ રસૂલુલ્લાહ). કબ્ર એક બાલશત કે બરાબર ઊંચી કી જાએ, અગર કંકરિયાં મુયસ્સર હોં તો ઉસ પર ડાલ દી જાએ ઔર પાની છિડક દિયા જાએ.

દફન કરનેવાલોં કો ચાહિયે કિ કબ્ર કે પાસ ખડે હોં ઔર મૈયત કે લિયે દુઆ કરેં, ઈસ લિયે કિ નબી કરીમ ﷺ મૈયત કો દફન કરને સે જબ ફારિગ હોતે તો ઉસકે પાસ ખડે હોતે ઔર કહતે :

استغفروا الأخيكم واسئلوا له التثبيت فإنه الآن يسئل.

“अपने भाई के लिये मगफिरत की दूआ करो और उसके लिये साबित कदमी आओ, इस लिये कि अब उससे सवाल होगा.”

९. जिस शम्स ने नमाजे जनाजा नहीं पढ़ी है, उसके लिये જાઈજા હે કે તદફીન કે બાદ નમાઝ પઢ લે, ઇસ લિયે કે નબી કરીમ ﷺ ને ઐસા કિયા હે, લેકિન ઐસા કરના એક મહિને કે અંદર હો; અગર ઐસા એક મહિને સે મુદત તજાવુજ કર ચુકી હો તો નમાઝે જનાજા કબ્ર પર પઢના જાઈજા નહીં, ઇસ લિયે કે નબી કરીમ ﷺ સે સાબિત નહીં હે કે આપને મૈયત કે દફન કરને કે એક મહિને કે બાદ કિસી કબ્ર પર નમાઝ પઢી હો.

10. મૈયત કે ઘરવાલોં કે લિયે જાઈજા નહીં કે વહ લોગોં કે લિયે ખાના તૈયાર કરે. મશહૂર જલીલુલ-કદ્ર સહાબી જરીર બિન અબ્દુલ્લાહ અલજબલી رحمته સે રિવાયત હે કે —

كنّا بعد الاجتماع إلى أهل الميت وصنعة الطعام بعد الدفن من النياحة.

“મૈયત કો દફન કરને કે બાદ મૈયતવાલે કે યહાં જમઅ હોને ઔર ખાના તૈયાર કરને કો હમ નોહા કરને મેં સુમાર કરતે થે.” ઇસે ઇમામ અહમદ ને બ-સનદ હસન રિવાયત કિયા હે.

ખુદ અપને લિયે યા અપને મેહમાનોં કે લિયે ખાના તૈયાર કરને મેં હજી નહીં હે. રિશ્તેદારોં ઔર પડોસિયોં કો મૈયતવાલોં કે લિયે ખાના તૈયાર કરના ચાહિયે, ઇસ લિયે કે નબી કરીમ ﷺ કો હઝરત જા'ફર બિન અબી તાલિબ رحمته કી શામ મેં મૌત કી ખબર પહુંચી તો આપ ﷺ ને ઘરવાલોં કો હુકમ દિયા કે જા'ફર કે ઘરવાલોં કે લિયે ખાના તૈયાર કરે, ઔર કહા — **أثم أأثمهم ما يشغلهم** — (ઇન્હે જો તકલીફ પહુંચી હે ઇસને ઇન્હે બેખુદ કર દિયા હે.)

અલબત્તા, ઈસમેં કોઈ હર્જ નહીં કે મૈયત કે ઘરવાલે અપને યહાં આએ હુએ ખાને મેં અપને પડોસિયોં કો શરીક કર લેં, ઓર હમારે ઈલ્મ કે મુતાબિક ઈસકે લિયે શરીઅત મેં વક્ત કી તેહદીદ નહીં હૈ.

૧૧. કિસી ઔરત કે લિયે મૈયત પર ત્રીન દિન સે ઝ્યાદા સોગ મનાના જાઈઝ નહીં હૈ, અલબત્તા અપને શૌહર કે ઈન્તિકાલ પર ચાર મહિને દસ દિન સોગ મનાના ઝુરૂરી હૈ, લેકિન અગર ઔરત હામેલા હો તો ઉસકી ઈદત વિલાદત તક હોગી, જૈસા કિ નબી કરીમ ﷺ કી સહીહ હદીસ સે સાબિત હૈ. મગર મર્દ કે લિયે અપને કિસી રિશ્તેદાર વગૈરહ કે મરને પર સોગ મનાના જાઈઝ નહીં.

૧૨. મર્દોં કો એહલે કુબૂર કે લિયે દુઆ કરને ઔર ઉંનકે લિયે રહમત કી દરખાસ્ત કરને ઔર મૌત ઔર ઉસકે બાદ કે અહવાલ કો યાદ કરને કે લિયે વક્તન-ફ-વક્તન્ કબ્રસ્તાન જાના ચાહિયે. નબી કરીમ ﷺ કા ઈરશાદ હૈ —

زوروا القبور فأنها تنزلكم الآخرة.

“કબ્ર કી ઝ્યાસ્ત કરો, ઈસ લિયે કિ વહ આખિરત કી યાદ દિલાતી હૈ.”

ઈસ હદીસ કો ઈમામ મુસ્લિમ ને અપની સહીહ મેં રિવાયત કિયા હૈ.

નબી કરીમ ﷺ અપને સહાબા કિરામ رضي الله عنهم કો સિખાયા કરતે થે કિ જબ કબ્રસ્તાન જાઓ તો યહ કહો —

السلام عليكم اهل الديار من المؤمنين والمسلمين وأنا أن شاء الله
بكم لاحقون نسأل الله لنا ولكم العافية. ويرحم الله المستقدمين منا
والمستأخرين.

“અસ્સલામુ અલઈકુમ અહલુલ દયાર મિનલ મુ’મિનીન વલ મુસ્લિમીન. વઈન્ન ઈન્ શા અલ્લાહુ બિકુમ લા હિકૂન, નસ્-અલુલ્લાહ

લના વ-લકુમુલ આફિયહ, વ-યરહમુલ્લાહુલ મુસ્તકદિમીન મિન્ન વલ મુસ્તઅબિરીન.”

“અય ઈસ દયાર કે મોમિનો ઔર મુસલમાનો, તુમ પર સલામતી હો, ઔર હમ ભી ઈન્ શા અલ્લાહ તુમ સે મિલનેવાલે હૈં, હમ અલ્લાહ તૂઆલા સે અપને લિયે ઔર તુમ્હારે લિયે આફિયત ચાહતે હૈં, ઔર અલ્લાહ તૂઆલા રહમત કા મુઆમલા કરે, જો હમ મેં સે આગે જા ચુકે હૈં ઔર જો બાદ મેં આનેવાલે હૈં ઉન સબ પર.”

ઔરતોં કે લિયે કબ્રસ્તાન જાના મનઅ હૈ, ઈસ લિયે કિ નબી કરીમ ﷺ ને કબ્રોં પર જાનેવાલી ઔરતોં પર લા’નત ફરમાઈ હૈ, ઔર ઈસ લિયે ભી કિ ઉનકે વહાં જાને મેં ફિત્ને કા અંદેશા હૈ, ઔર ઉનકે અંદર સબ્ર ભી કમ હોતા હૈ. ઈસ તરહ ઔરતોં કો જનાઝે કે પીછે કબ્રસ્તાન જાના ભી મનઅ હૈ, ઈસ લિયે કિ રસૂલુલ્લાહ ﷺ ને ઔરતોં કો ઈસસે ભી મનઅ ફરમાયા હૈ; અલબત્તા મૈયત પર મસ્જિદ યા ઈદગાહ મેં નમાઝે જનાઝા પઢના મદ્દો ઔર ઔરતોં દોનોં કે લિયે જાઈઝ હૈ.

વ સલ્લલ્લાહુ વ સલ્લમ અલા નબિય્યિના મુહમ્મદ
વ આલિહિ વ સહબહ.

